

Підрозділ 9.2

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОСТУПОК: ДОСВІД ПРАВОВОГО МОДЕЛЮВАННЯ

БЕРЕЗОВСЬКА Н. Л.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент

ПЕРСПЕКТИВИ ВВЕДЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ У КРИМІНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Проблемі кримінальних проступків присвячують свої праці вчені кримінального права, кримінального процесу, адміністративного права та інших галузей, адже ця проблема є комплексною, що охоплює різні галузі права. Як зазначає В. П. Коробов, проблема кримінального проступку обговорюється в літературі вже понад 25 років (Коробов В. П. Уголовный проступок: «за» и «против»// сайт Саратовского Центра по исследованию проблем организованной преступности и коррупции НП «Центр научно-правовых инициатив Н. А. Лопашенко»//[http://sartraccs.ru/i.php?oper=read_file&filename=Pub/korobov\(6-06-05\).htm#1](http://sartraccs.ru/i.php?oper=read_file&filename=Pub/korobov(6-06-05).htm#1))

У засобах масової інформації неодноразово лунали виступи щодо їх близького запровадження.

А. Портнов зазначав, що планується завершити роботу над законодавством про кримінальні проступки у першому півріччі 2013 р. (Разработку законов об уголовных проступках планируется завершить в I полугодии 2013// http://www.ukrinform.ua/rus/news/razrabotku_zakonov_ob_ugolovnih_prostupkah_planiruyetsya_zavershit_v_i_polugodii_2013__portnov_1464017).

В. Пшонка зазначав строки — до початку 2014 р. (В следующем году появится кодекс уголовных проступков// <http://comments.ua/politics/390113-sleduyushchem-godu-royavitsya-kodeks.html>).

Але проблема залишається. До цих пір є неузгодженими на теоретичному рівні основні питання, які унеможливають прийняття остаточного рішення.

Щодо встановлення процедури розслідування кримінальних проступків у Кримінальному процесуальному кодексі України, у той час як самі проступки не передбачені нормами матеріального характеру, вже вказувалось раніше. Не може бути віз без коня. Порушений принцип визначеності у законодавчій техніці. Тому назріла нагальна проблема

однозначного вирішення проблеми кримінальних проступків. Все частіше — у бік їх встановлення. Хоча й до цих пір є автори, яким ця ідея не імпонує і на свою думку вони приводять аргументи.

У пропонуваніх законопроектах пропонуються різні підходи, що вказує на неоднозначне ставлення розробників проекту на проблему.

Кримінальному праву завжди була притаманна роль найбільшої каральної дії держави. Сьогодні ж всі говорять про гуманізацію кримінального законодавства в частині кримінальних проступків. Чи можна вважати перехід норми, скажімо, з адміністративного в кримінальне право, актом гуманізації?

Аргументами «за» кримінальні проступки завжди виступали позиції запозичення досвіду зарубіжних країн, де поряд із злочинами існують і кримінальні проступки (КК Австрії, КК Албанії, КК Голландії, КК Данії, КК Естонії, КК Іспанії, КК Італії, КК Латвії, КК Литви, КК Норвегії, КК Румунії, КК Сан-Марино, КК Угорщини, КК ФРН, та ін.), чи злочини, проступки і порушення (КК Бельгії, КК Франції, КК Швейцарії). Кримінальні проступки не нові й для нашого законодавства. В історичному розрізі це можна прослідкувати на таких прикладах. Ще В. Спасович вказував у підручнику з кримінального права, що злочини по Зводу законів класифікувалися на злочини і проступки (Спасович В. Учебникъ уголовного права. Томъ 1. Выпускъ первый. — Санктперербургъ. В типографіи Юсафата Огризко. — 1863, с. 10). Про незначні проступки було вказано і в Лісовому статуті та Сільському судовому статуті (Тарасов И. Т. Очерки науки полицейского права. Цит. по Российское полицейское (административное) право: конец XIX — начало XX века: Хрестоматия / Сост. и вступит. сл. Ю. Н. Старилова. — Воронеж: Изд-во Воронежского государственного университета, 1999., с. 187).

Однозначним при введенні кримінального проступку є вирішення питання кодифікації та пеналізації кримінального закону.

Видається, є недоречним говорити про закон України про кримінальну відповідальність, як подав це законодавець у КПК України (п. 7 ч. 1 ст. 3) (Кримінальний процесуальний кодекс України // Інтернет ресурс/ <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>).

Більш прийнятним виглядає кодифіковане кримінальне законодавство. Обгрунтованою видається точка зору професора кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» Мирошніченко Наталії Анатоліївни про класифікацію злочинів і проступків (Мирошніченко Н. А. Кримінальні правопорушення і малозначність діяння // Актуальні проблеми держави і права / Редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.) та ін.; відп. за вип. В. М. Дрьомін. — Одеса : Юридична література, 2012. — С. 551–552.; Мирошніченко Н. А. Уголовные правонарушения и их виды // Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства

України про кримінальну відповідальність: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 11–12 жовт. 2012 р./редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.) В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. — Х.: Право, 2012. — С. 197–200).

Всі кримінально-правові норми потребують вивірення на предмет відповідності комплексності діянь злочинів і проступків. Навіть з перших норм кримінального законодавства мова йде про злочин і покарання, а, можливо, при введенні кримінальних проступків, слід буде говорити про кримінальні правопорушення та види покарань і стягнень за них.

Проблема введення кримінальних проступків залишається, потребує подальших досліджень з ціллю віднайти максимально оптимальне вирішення, яке б могло стати моделлю закріплення положень щодо кримінальних проступків у кримінальне законодавство України.

ДМИТРУК М. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук

АНАЛІЗ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ № 4712 ВІД 16.04.2014 (В КОНТЕКСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ)

Питання запровадження кримінального проступку пропонувалось вирішити у проектах законів від 03.03.2012 року за № 10146, від 28.02.2012 року за № 10126, частково у проекті закону від 12.12.2012 року за № 0894.

У Верховній Раді України зареєстровано Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації положень Кримінального процесуального кодексу України» № 4712 від 16.04.2014 року (далі — Проект закону), в якому запропоновано запровадження інституту кримінальних проступків та багато інших змін. Проаналізувати хоча б основні зміни, запропоновані в цьому Проекті закону в роботах такого об'єму є неможливим, у зв'язку із чим розглянемо лише основні положення цього Проекту закону в контексті запровадження кримінального проступку.

Згідно Проекту закону Особливу частину КК України пропонується поділити на дві Книги: «Книга 1.Злочини» і «Книга 2. Кримінальні проступки».

До кримінальних проступків запропоновано віднести усього 173 статті, які містять 185 простих складів проступків із яких 91 простий склад проступків, які наразі є адміністративними проступками, передбаченими КУпАП і Митним кодексом України, але не є управлінськими